DE PREEKSTOEL HERENTALS 21 JULI 2026

Wat betekent het voor mij wanneer ik zeg dat ik christelijk gelovig ben?

Jeruzalem, iets meer dan 2000 jaar geleden. Vijftig dagen na Pasen vieren de apostelen het Pinksterfeest. Drie jaar lang wandelden deze mannen met Jezus van Nazareth. Ze worden geraakt door zijn woorden, gesterkt door zijn daden en begeesterd door zijn universele boodschap van liefde. Na zijn kruisdood en de wonderlijke gebeurtenissen die volgden, wisten ze één ding zeker: dit verhaal mocht niet verstommen. Ze moesten de innerlijke kracht vinden om zijn werk voort te zetten.

> *"Er verschenen hun vurige tongen, die zich verspreidde en zich op ieder van hen neerzetten. Ze raakten vol van de Heilige Geest en begonnen te spreken in vreemde talen, zoals de Geest hen ingaf."*

Lucas beschrijft in de Handelingen van de Apostelen hoe omstanders hen hoorden spreken, ieder in hun eigen taal. Vol verwondering vroegen de mensen zich af: "Wat heeft dit te betekenen?"

Graag neem ik u mee in mijn eigen verhaal - in wat ik die apostelen heb horen zeggen. De Bijbelse apostelen kennen we uit de verhalen over Jezus. Maar doorheen de voorbije twee millennia zijn er onnoemelijk veel anderen geweest: grote én kleine apostelen. Zij getuigden van hun christen-zijn en gaven mij de moed om vandaag vol overtuiging, open en eerlijk te zeggen: ik ben een christelijk gelovige.

Kleine apostelen op mijn levenspad

Mijn geloofsweg begon in mijn vroegste jeugd. Zoals velen van mijn generatie groeide ik op in een vanzelfsprekend katholiek Vlaanderen. In Retie, het dorp waar ik geboren werd en nog steeds woon, was het vooral mijn grootmoeder die me meenam naar de kerk en op bedevaart. Zij plantte de eerste zaadjes van geloofservaring.

Op de plaatselijke meisjesschool gaven de zusters Franciscanessen les. Met hun toewijding als leerkracht én als religieuze toonden zij hoe geloof een actieve drijfveer in het dagelijks leven kan zijn. Al jong raakte ik gefascineerd door de figuur van Jezus. Tijdens de bijeenkomsten van de 'kruistochten' op zondag - een soort catechetische zondagsschool avant la lettre - leidde zuster Lucia ons met bezieling. Zij was een van die eerste apostelen op mijn pad.

Ik groeide op in een ondernemend middenstandsgezin met drie broers. Mijn ouders waren harde werkers, gevormd door de kajottersbeweging van kardinaal Cardijn. Ze gebruikten zelden grote woorden; hun daden waren hun getuigenis. Als zus van een broer met een beperking werd

ik al vroeg geconfronteerd met onrecht, uitsluiting en pesterijen. Hem verdedigen deed ik met hart en ziel.

Die ervaring heeft mijn blik op de samenleving én mijn geloof diep gekleurd. Het opkomen voor wie kwetsbaar is, het besef van wat het betekent om in hun schoenen te staan - dat is precies wat Jezus deed. Hij keek om naar mensen die door de maatschappij over het hoofd werden gezien: zieken, weduwen en alleenstaanden. Mijn broer was én is voor mij een van de belangrijkste 'kleine apostelen' in mijn leven.

De ontdekking van de franciscaanse spiritualiteit

De overstap naar het secundair onderwijs bracht me naar Herentals, op internaat bij de zusters Franciscanessen. Naast de vaste structuur van het bidden en de wekelijkse eucharistievieringen, vormde het grote herdenkingsjaar van Sint-Franciscus in 1976 een scharnierpunt.

Franciscus van Assisi overleed in 1226; toen precies 750 jaar geleden. De film Broeder zon, zuster maan van Franco Zeffirelli maakte een onuitwisbare indruk op mij als tiener. Het openede mijn ogen voor de franciscaanse spiritualiteit. Franciscus' Zonnelied is niet alleen een lofzang op God en de schepping, maar vormt ook een brandend actuele inspiratiebron voor ecologische betrokkenheid. Het daagt ons uit zorgzaam om te gaan met de aarde en met elkaar. Het herinnert ons aan onze verantwoordelijkheid rond vrede, samenleven en sociale gerechtigheid - thema's die ons vandaag meer dan ooit beroeren.

HET GEBED OM VREDE (SINT-FRANCISCUS)

Heer, maak mij een instrument van Uw vrede.
Laat mij liefde brengen waar haat heerst,
laat mij vergeven wie mij beledigde,
laat mij verzoenen wie in onmin leven,
laat mij geloof brengen aan wie twijfelt,
laat mij waarheid brengen aan wie dwaalt,
laat mij hoop brengen aan wie wanhoopt,
laat mij licht brengen aan wie in duisternis is,
laat mij vreugde brengen aan wie bedroefd zijn.

Laat mij niet zoeken getroost te worden, maar te troosten,
niet begrepen te worden, maar te begrijpen,
niet bemind te worden, maar te beminnen.
Want het is toch door te geven, dat men ontvangt,
door te verliezen, dat men vindt,
door te vergeven, dat men vergiffenis ervaart,
door te sterven, dat men verrijst tot het eeuwige leven. Amen.

Tijdens een Romereis als achttienjarige bezocht ik Assisi en San Damiano. Het landschap en de plek ademden een bijzondere rust. Later keerde ik er meermaals terug met Wim - die volgende week hier op de preekstoel staat. Ook hij getuigde met zijn levenshouding van die meeslepende franciscaanse geest.

Een ontmoeting met tederheid

Naast Franciscus van Assisi kruiste een andere Franciscus mijn pad: paus Franciscus. Tijdens een diocesane bedevaart van het bisdom Antwerpen in 2016 - het Jaar van de Barmhartigheid - kreeg ik de kans hem persoonlijk te ontmoeten op het Sint-Pietersplein.

Ik zat op de eerste rij naast Ilse, een blinde medebedevaarder. Toen de paus na de audiëntie naar ons toe kwam, schudden we elkaar de hand en wisselden we enkele woorden uit. Wat volgde duurde slechts een fractie van een seconde, maar staat voorgoed in mijn geheugen gegrift: paus Franciscus nam Ilse bij de schouders en hielp haar met een buitengewone tederheid om weer te gaan zitten. In die kleine, oprechte beweging werd de essentie van barmhartigheid zichtbaar.

Maria en de kracht van de bedevaart

In Retie, een dorp met een dertigtal kapellen, werd de Mariaverering mij met de paplepel ingegeven. Jaarlijks trekken nog steeds bedevaartsgroepen naar Werbeek ter ere van Onze-Lieve-Vrouw-ter-Sneeuw.

Maria staat voor mij centraal als de eerste apostel. Zij ging vanaf het begin de weg van haar Zoon en was aanwezig bij het Pinkstergebeuren. “Par Marie à Jésus” - door Maria tot Jezus - staat te lezen op het plafond van de rozenkransbasiliek in Lourdes. Jaarlijks reis ik met een groep zieken en gezonden naar Lourdes. Het is een plek waar getuigenissen van kwetsbaarheid en dankbaarheid elkaar ontmoeten. Maria biedt troost en de innerlijke kracht om het eigen lijden te dragen, terwijl de toewijding van de vele vrijwilligers een levend getuigenis vormt van Gods aanwezigheid.

Tochtgenoot en voorganger op de Emmaüsweg

Iets voor het eerste Pinksterfeest speelde zich in Jeruzalem een ander doorslaggevend verhaal af. Na de kruisdood van Jezus wandelden twee ontgoochelde leerlingen richting Emmaüs. Ze vroegen zich af of alles voor niets was geweest. Een vreemdeling voegde zich bij hen, luisterde naar hun vertwijfeling en ontsloot onderweg de Schriften. Pas toen Hij in het huis het brood brak, gingen hun ogen open: het was de Heer. Hun twijfel maakte plaats voor een nieuw perspectief.

Dit Emmaüsverhaal is mijn geliefde tekst. Ik herken me in die pelgrims. Doorheen mijn studie Godsdienstwetenschappen in Leuven en de latere opleiding tot pastoraal werker in Antwerpen,

leerde ik kritisch en verdiepend naar geloof en Kerk te kijken. In het Marcusevangelie stelt Jezus de vraag: “En jullie, wie zeggen jullie dat Ik ben?” Dat is een levenslange vraag die vraagt om een persoonlijk antwoord.

In plaats van een ambtelijke rol binnen het pastoraat koos ik voor het onderwijs. Aan de lerarenopleiding mocht ik niet alleen godsdienst en didactiek doseren, maar vooral als tochtgenoot meewandelen met jonge studenten. Ik daagde hen uit om na te denken over hun eigen levensbeschouwelijke identiteit.

In het onderwijs van vandaag spreken we over de GSM-functie van de leerkracht: Getuige, Specialist en Moderator. Je moet durven getuigen van wat je bezielt, inhoudelijke kennis van zaken hebben én een open gesprek kunnen begeleiden. Het geloof is voor mij een gratuit geschenk - een ervaring die mij draagkracht heeft gegeven op moeilijke momenten, zoals aan het sterfbed van mijn vader. Dat gun ik anderen eveneens.

> *“Niemand had kunnen denken dat een jong kind met een klein mandje degene zou zijn door wie Jezus een van zijn meest diepgaande wonderen zou verrichten. En toch was het juist dat kind dat de sleutel in handen had voor het ontvouwen van een moment dat duizenden zou voeden. Ook vandaag weten we nooit door wie God zal werken.”*
> *- Patrick Van der Vorst (over de wonderbaarlijke spijziging)*

Kijkend naar de toekomst: bouwen aan een synodale Kerk

Nu mijn pensioen aan het einde van de zomer in zicht komt, laat ik het onderwijs los met het volste vertrouwen in de nieuwe generatie opvoeders. Tegelijk blijf ik actief betrokken bij de Kerk. Als geloofsgemeenschap staan we voor uitdagende tijden: dalende cijfers, herstructureringen en de zoektocht naar maatschappelijke relevantie laten hun sporen na.

Sommigen vergelijken de huidige Kerk met de Titanic. Maar tegenover wanhoop plaats ik graag het woord 'hopelijk'. Vernieuwing ontstaat waar ruimte wordt gemaakt voor genade (Space for Grace), innovatie en vitaliteit. Als parochie-assistent mag ik kinderen dopen. Wanneer ik hen op het evangelieboek leg, geef ik aan de familie mee dat hun leven gedragen mag weten door de bevrijdende verhalen van Jezus.

Daarnaast zet ik mij binnen het Interdiocesaan Pastoraal Beraad (IPB) en initiatieven zoals 'Vrouwen-in-zicht' in voor een gelijkwaardige, synodale Kerk. Een Kerk waarin mannen en vrouwen, leken en gewijden op gelijke voet samen op weg gaan. In september organiseren we een vrouwensynode rond macht en integriteit vanuit het ZIJ-perspectief, want er is op dat vlak nog werk aan de winkel.

> *Vlam van liefde, hoop die ons doet leven,*
> *hoor ons lied, een lofzang uit ons hart.*
> *Gij, de bron van vred' en eeuwig leven,*
> *Laat ons veilig voortgaan aan uw hand.*

Als christen blijf ik een zoekende pelgrim. De hymne van het Heilig Jaar herinnert ons eraan dat God met ons meegaat. Die zegen wens ik ieder van u van harte toe.

Christa Damen
Herentals / Retie, zomer 2026